

[úvod](#) | [hľadaj](#) | [objednávka](#) | [download](#) | [inzercia](#) | [archív](#) | [kontakt](#)

[na úvod](#)
[o spoločnosti](#)
[s hostom](#)
[bez hraníc](#)
[o kultúre](#)
[o civilizácii](#)
[o ľuďoch](#)
[o trendoch](#)
[z monitoru](#)
[na záver](#)

o ľuďoch

Nie sú iní, sú jedni z nás

Najväčšiu bariéru pre vozíčkarov predstavujú ľudia

Nie sú iní, sú jedni z nás

Lýdia Kokavcová

V tú nedeľu neboli vyhliadky na počasie veľmi optimistické. Navyše, na to, aby sa deti zo školy z Domova sociálnej starostlivosti na Mokrohájskej ulici v Bratislave dostali až do cieľa svojho výletu, do Čierneho Balogu, museli sedieť v autobuse už o siedmej ráno. Čo je však ranné vstávanie oproti zážitku, ktorý ich čakal?

"Teta Zlatka, ja som sa tak veľmi tešila, že som bola hore už o piatej," hovorí malá Janka, sediaci spolu s mamou medzi prvými v autobuse. Spolu s ňou je tu ďalších devätnásť telesne postihnutých detí a pätnásť ľudí tvoriacich sprievod. Dobrovoľníci, zdravotné sestry, organizátori - vítaný je každý, kto je ochotný zúčastniť sa. Deti treba naložiť do autobusu, nasledujú vozíky. Tie, ktoré môžu po schodíkoch vystúpiť sami, potrebujú, aby ich občas ktosi pridržal. "Sme všetci?" volá smerom do autobusu Miro. Odpovede sú presne také, ako sa dá očakávať od roztatárených detí: "Ja tu nie som", "Ten, kto tu nie je, nech zdvihne ruku" a podobne. Ako jediný zaspal sanitár Peter, ktorý - paradoxne - býva asi päťdesiat metrov od areálu školy. Po pätnástich minútach ho všetci vítajú radostným potleskom, pretože teraz sa výlet môže naozaj začať.

Aktívny vozík

Občianske združenie Aktívny vozík vzniklo v novembri minulého roka. Založili ho štyria mladí ľudia, z nich traja vozíčkari. Pohnútky založiť združenie jeho členovia charakterizovali nasledovne: "Vďaka alebo práve pre svoj postih vieme dobre zväžiť, čo ostatní telesne postihnutí potrebujú. Poznáme takmer všetky nepríjemnosti a starosti, ktoré postihnutým neumožňujú viesť plnohodnotný život. Prečo im nepomôcť vyplniť ich túžby alebo - čo je častejšie - potreby? Preto sme sa rozhodli, že spravíme všetko v rámci našich možností, aby sme im pomohli zaradiť sa do bežného života. Zároveň chceme dokázať, že aj telesne postihnutí môžu byť pre spoločnosť užitoční." "Užitoční" pre Aktívny vozík znamená poskytovať materiálnu a inú pomoc pre telesne postihnutých, organizovať kultúrne podujatia, besedy, výlety, akcie slúžiace na zlepšenie kvality ich života a napokon vyhľadávať pracovné miesta pre osoby, ktoré sa stali telesne postihnutými najmä v dôsledku úrazov chrbtice. "Ten, kto získa prácu, stáva sa nezávislejším a s novým elánom a chuťou využíva dary života," dočítame sa v informačnom liste. Okrem vozíčkarov sú členmi

združenia aj ich sympatizanti, či už sú to príbuzní, známi alebo priatelia postihnutých detí a mládeže. Každý z nich je do istej miery poznačený osudom svojho priateľa či rodinného príslušníka - veď hoci sú výkony mnohých vozíčkarov častokrát obdivuhodné, sú chvíle, keď sa nezaobídu bez cudzej pomoci. Napokon, sami členovia Aktívneho vozíka vedia porovnať život bez a na vozíku, keďže väčšina z nich je postihnutá až od istého veku.

"Združujeme a vítame u nás všetkých, ktorí chcú spolu a aktívne prežiť voľné chvíle. Je veľkou výhodou, že sú medzi nami aj zdraví členovia, ktorí nám pomáhajú pri vybavovaní, hľadaní sponzorov a pod. Napríklad, keď potrebujeme cestovať niekam ďalej, ja mám k dispozícii svoje auto a Tomáš šoféruje," zdôrazňuje Katka Štulrajterová, jedna zo zakladajúcich členov Aktívneho vozíka. Keď sa povie Čierny Balog, málo je takých, ktorým nezíde na um každoročná akcia Stromu života - Čiernohorská železnica. A práve železniciou sa o niekoľko hodín budeme viezť aj my. Je však čas obeda, a každému už v žalúdku poriadne vyhrávajú Cigáni. Nemôžem povedať, že Rómovia, pretože tí vyhrávajú vonku, na pódiu areálu. V rámci Dňa telesne postihnutých detí tu totiž vystupujú aj dva miestne rómske súbory. "Pohybové" súťaže a súťaže v kreslení absolvujú niekoľkí z našich detí. Ostatní sa zastavili pri stánkoch s občerstvením, alebo si obzerajú okolie, kupujú pohľadnice a suveníry. Až teraz sa dozvedám, že máme pokazený štartér na autobuse a dobrovoľníci ho museli pri rozbiehaní tlačíť. Hm, s autobusom plným telesne postihnutých je to naozaj nezávideniahodná situácia.

Vlak štartuje!

"Pozor, pozor! Ďalší spoj odštartuje z areálu Čiernohorskej železnice o pätnásť minút!" kričí do ampliónu sprievodca Aleš. A príprava na jazdu sa môže začať. Deti - teda nielen deti, ale už aj dospelá mládež - sú šikovné: tie, čo môžu, pomôžu si samé, chlapci pomáhajú naložiť tých s vozíkmi do vlaku. Napriek tomu, že je jún, počasie nie je najteplejšie, cítime to najmä pri jazde v otvorenom vagóne. Aj otužilec a šéf Združenia Peter Grňa, ktorý doteraz hrdinsky pobehoval v tričku s krátkymi rukávami, musí pred vôľou prírody cúvnuť a obliecť si sveter. Choroba by iste nikomu neprospla a pre telesne postihnutých je veľkou záťažou. Týmto deťom, či v niektorých prípadoch už dospelé mládeži, sa život zmenil v priebehu niekoľkých sekúnd: Peter spadol zo stromu, Katka mala autohaváriu, časté sú úrazy pri skokoch do vody alebo bežných hrách. Sú tu však i takí, čo poznajú vozík už od narodenia. Tolko spomínané (a objektívne jestvujúce) bariéry však nejestvujú len medzi tými, ktorí sú na vozíku a ostatnými ľuďmi, ale aj medzi vozíčkarimi samotnými. Introvertné či veľmi nenápadné typy nie sú zriedkavosťou. "Niektoré deti sú s tým vyrovnané, pre iné je to stále nepochopiteľná záťaž. Býva to individuálne. Navyše, od chvíle, keď si na vozíku, tvoj život sa zmení od základov," objasňuje Katka. "Nemôžeš často chodiť na WC, a preto používaš plastové plienky pre dospelých alebo v prípade chlapcov vrecúška. Absolútne sa zmení okruh tvojich známych - prinajmenšom tri štvrtiny z takzvaných najlepších či veľmi dobrých kamarátov sa na teba vykašlú." "A nezabudni na zvýšenú citlivosť," dodáva Peter. "Áno, je to tak. Čím skôr sa s tým človek vyrovná, tým lepšie, lebo inak sa rozcitlivie pri každej príležitosti - a tých je naozaj dosť," skonštatuje podľa svojich skúseností vždy veselá s optimisticky naladená Katka. Samozrejme, každý z nich mal a má chvíle, kedy má chuť so všetkým seknúť. Ale kto z nás také chvíle občas nemáva?

Pohoda lesná

"Do kelu, zabudli sme na chlieb!" spomenie si počas jazdy vláčikom Katka. Vzhľadom na to, že vodič autobusu spolu s Katkinou mamou a otcom už pripravujú oheň na opekačku, je to fakt dosť závažný. "Janka, prosím ťa, povedz Alešovi, nech cestou späť zoberie chlieb, čo sme mali v Balogu odložený!" volá na priateľku Janku, inak členku kolektívu patriaceho k železnici. "Dvadsať minút prestávka, ideme pre vodu!"

oznamuje Aleš. Znie to ako vyslobodenie pre tých, čo už od polovice cesty prešľapujú z nohy na nohu a vzápätí zamieria do kríkov, aby vykonali to, čo aj králi vykonávajú sami. Cikpauza sa postupne mení na neorganizovaný pochod masového charakteru smerom k najbližším húštinám, pričom osoby mužského pohlavia sú značne zvýhodnené. Aj to je jedna z vecí, ktoré im my, ženy závidíme. Peťovi sa s palicou pomedzi skalky a na nerovnom teréne nekráča ľahko, ale telo si žiada svoje... Sme na poslednej zastávke našej cesty, v lese. Nádherná čistinka s ohniskom, pomedzi stromy občas preblesknú slnečné lúče, ktoré sú dnes nevýslovne lenivé - nie a nie sa ukázať. Neverila som vlastným očiam, s akou zručnosťou sa deti pohybujú na vozíkoch či s palicami. Konáre-nekonáre, poľahky zdolávajú všetky prekážky, na ktoré turisti obyčajne doplácajú s nosom zaboreným do zeme. Marek, čo je na vozíku od malička, si z jazdy dole kopcom urobil športovú aktivitu a nestačia za ním bežať ani jeho dvaja kamaráti, ktorí mu prišli na výlet robiť spoločnosť.

Takmer obyčajný piknik

"Chlieb je tu!" zakričí ktosi z lesa. Chvalabohu, doniesli ho z dediny. Špekáčiky, zelenina, horčica, chlieb, plastové poháre a tácky, servítky - všetko je pripravené. Nebudeme zapierať - vzdávame hold našim predkom, ktorí objavili oheň a my už nemusíme drkotať zubami ako počas posledných kilometrov jazdy vo vláčiku. Každý si poctivo opeká špekáčik, slaninu, či krajec chleba. V lesíku sa rozhostila skutočná pohoda. Karol si vzal na starosť obsluhovať tých na vozíkoch, ktorí sa od ohňa hore kopcom dostanú ťažšie. "Ja to robím rád," povie a badať, že pohár s vodou podáva akosi radostnejšie práve dievčatám sediacim najďalej od stola. Katka však vyzýva, aby si každý, kto môže, zašiel po jedlo či pitie sám. "Tí, čo si môžete opekať sami, robte tak," hovorí prítomným. Tí, ktorí môžu, poslúchnu. Nie všetky deti sú totiž schopné udržať v ruke ražeň, a potom, niektoré z ražňov sú prikrátke, takže pri ohni sa nedá dlho obsedieť. "Niekomu spadol špekáčik do ohňa," vykrikuje jedno z detí. To sa ju už jej majiteľ Marek usiluje vybrať. Katkin otec mu pomôže, nabodne ho na nožík a dá nabok na trávu. "Možno sa ešte zje, veď je len trocha od popola," skonštatuje. "Kto má zajtra v škole ťažké predmety?" pýtajú sa Peťo a Katka. Sú z postihnutých najstarší, na vzdelaní detí im záleží. Prekazili však krásnu atmosféru, lebo svojou otázkou vyvolali myšlienky na školu. Kto už len má rád niečo takéto v nedeľu poobede? Čas prísť, čas odísť, taká je bohužiaľ realita. "Čím neskôr odtiaľto vyrazíme, tým neskôr prídeme do Bratislavy". "Príďme neskoro," šepoce Marek a tým povie všetko. Nastúpime do autobusu. "Škoda, že sa výlet už skončil, však mami?" obracia sa Janka na matku, ktorá je jej najvernejšou spoločníčkou a hoci sa Janka zo všetkých síl snaží - veľakrát úspešne - občas maminu pomoc potrebuje. Napríklad pri obliekaní či umývaní sa.

Nepotrebuju súcit, ale...

V autobuse Katka pokračuje v rozprávaní o združení Aktívny vozík: "Oslovujeme médiá, aby sme sa dostali do povedomia. Od konca júla budeme mať vlastnú web stránku. Okrem toho máme kontakty napríklad na školách pre telesne postihnuté deti, v kúpeľoch a podobne. Takto sa o našej činnosti môžu dozvedieť aj tí, ktorých sa život s vozíkom týka bezprostredne, ale aj takí, čo nám chcú pomôcť." Keďže združenie vzniklo aj na pomoc postihnutým pri hľadaní si práce, pýtam sa, aká je jeho úspešnosť v tomto smere. "Veľmi malá. Mnohí, keď vidia vozíčkaru, hneď ho odpíšu. Volala som istému pánovi kvôli pracovnému miestu a keď som mu povedala, že ide o vozíčkaru, reagoval, že oni o takých záujem nemajú. Bohužiaľ, také niečo je viac bežné ako ojedinelé." "S akými bariérami sa vlastne stretáva vozíčkar?" kladiem ďalšiu otázku. "Sú to schody, obrubníky či neprispôsobené toalety. Niekedy sa postaví budova ako bezbariérová, nie sú tam prahy, ale dvere sú také úzke, že sa cez ne s vozíkom jednoducho nedá prejsť. Ďalej je to doprava. Na cestu autobusom môžeš zabudnúť a taxík je veľmi drahý. Najväčšou bariérou spomedzi všetkých sú však ľudia," skonštatuje Katka. A Peter dodáva:

"Vieš, schody už nejako prejdeš, aj ten obrubník, no čo zmôžeš proti správaniu sa človeka?" Autobus míňa vstupnú tabuľu s nápisom Bratislava a aby sa výlet skončil ako sa patrí, zo zadných radov sa ozve spev. "Už sme prišli z výletu sa spieva ako posledné," zakričí Miro. "Vieme, až pri bráne domova," ozve sa zozadu. V domove na Mokrohájskej ulici žijú a v blízkej škole sa učia nielen postihnuté deti, no aj také, čo nemajú rodičov alebo žiadnu rodinu. Ak niečo potrebujú, iste to nie je súcit. Veď ako sa hovorí, ten je len opakom škodoradosti. Zadosťučinením a odmenou im je každá ľudská ruka, ktorá dokáže pre nich niečo urobiť a ktorá sa pomaly stáva nedostupným tovarom. Držať palce nestačí - treba pomôcť. Nie sú totiž iní, pretože sú jedni z nás.

[úvod](#) | [hľadaj](#) | [objednávka](#) | [download](#) | [inzercia](#) | [archív](#) | [kontakt](#)

© 2000 Nové Slovo s.r.o

millenium